

Mgr. Ivan Albert Petranský PhD, *Jehovovi Svědkovia v Československu (1918-1992). Dejiny neuznanej náboženskej spoločnosti na pozadí spoločensko-politického vývoja.* Habilitačná práca, Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta, Prešov 2018, 256 stran, počítačový otisk

Oponentský posudek vypracoval: **Prof. ThDr. Jan B. Lášek**

Předložená práce byla vypracována velmi pečlivě. Autor volil chronologickou metodu, volba byla správná. Postihnout tento celkem složitý fenomén jinak by bylo chaotické. Žádná srovnatelná práce (pokud jde o obsah a metodologii) ani česky ani slovensky doposud neexistuje, všechny dosavadní pokusy o zpracování tématu jsou nedostačující. Už volba tématu je tedy novátorská a práce přináší uceleně nejen slušný přehled, ale na základě archiválií je novátorská, neboť obsahuje nové poznatky. Žádný badatel v budoucnosti, který se bude dějinami Svědků Jehovových v bývalé Československé republice v budoucnosti zabývat, nemůže přejít Petranského práci bez povšimnutí. Považuji proto za samozřejmost, že text bude v této podobě vydán jako kniha.

Za velký klad práce považuji rovněž proporcionalitu. I když autor musí – vzhledem ke zvolené metodě – popisovat obecně dějiny hnutí, jeho počátky v Rakousko-Uhersku atd., věnuje každému úseku přiměřeně místa, na nic důležitého nezapomíná, ale ani se zbytečně nerozepisuje tam, kde není již co říci. Z hlediska církevního historika považuji za velmi zajímavou např. kapitolu, kde líčí zcela odlišné postavení Svědků v Protektorátu Čechy a Morava, v Sudetech a na Slovensku. Opět velmi mile překvapí, že autor se nespokojil s obecnými konstatováními, ale že v hojné míře využívá archiválie. Autor si dal práci, aby ukázal postavení Svědků na jednotlivých osobách, což samozřejmě také pečlivě – jako ostatně v habilitaci všechno – dokumentuje. I když na Slovensku Svědkové byli pronásledováni zákonem, přece jen byla zde v letech 1939-1945 jistá možnost pro jejich ilegální existenci. Na této malé kapitolce chci ukázat, jak mistrovsky autor zvládl vybranou látku. Samozřejmě musím ocenit také skutečnost, že píše přísně objektivně, že se nedává strhnout k nepatřičným politickým či náboženským soudům. Právě tím nabývá jeho habilitace na ceně. S přísnou objektivitou líčí i poválečná léta, kde sebral prakticky kompletní materiál. Stejně obtížné jako pro léta 1939-1945 bylo popsání existence Svědků po únoru roku 1949. Autor podává obecně situaci, pak informuje o zákonech a opět se soustředí na konkrétní osobnosti, čímž nabývá jeho text na atraktivitě. Je dobře seznámen s archiváliemi Státního úřadu pro věci církevní i s materiály

Státní bezpečnosti, které mu umožňují nejen věcně popsat situaci, ale také se věnovat vnitřnímu vývoji Svědků v této době, jejich vnitřním nesouladům atd.

Cílem tohoto posudku nemá být převyprávění hlavních výsledků, ke kterým pan kandidát dospěl, ale vyjádření se k důležité otázce, zda autor může být na základě této práce jmenován docentem.

Již to, co bylo uvedeno shora, naznačuje, že se jedná o velmi zralou vědeckou práci, která byla pečlivě metodicky promyšlena a napsána. Kandidát bohatě využil (v dané věci snad beze zbytku) fondy Národního archivu v Praze, Slovenského národního archivu v Bratislavě a státního archivu v Košicích. Vytěžil dobová periodika, dále periodika Svědků, ročenky Svědků Jehovových a prakticky všechnu důležitou sekundární literaturu. V případě této literatury mu neunikly ani tisky, které byly vydány jako skripta a ve velmi nízkém nákladu (např. M. Kaňák), vytěžil prakticky všechnu důležitou ateistickou marxistickou literaturu, která se Svědky často zabývala (Holý, Loukotka), uvádí též internetové zdroje (v omezené míře).

Mohu zcela odpovědně prohlásit, že máme před sebou zralé vědecké dílo, že autor beze sporu prokázal schopnost samostatné úspěšné vědecké práce. V jeho rozpravě jsem nenašel žádné věcné ani jakékoliv jiné chyby. Dospěl jsem k tedy k závěru, že si Dr. Petranský plně zaslouží, aby byl jmenován docentem historie. Autor prokázal ostatně daleko více, neboť pro napsání takovéto práce je třeba mít rozsáhlé znalosti nejen z historie, ale také z religionistiky, práva, církevních dějin a teologie. Tyto znalosti Dr. Petranský beze sporu má, neboť bez nich by nemohl vytvořit tak zajímavou a novátorskou práci. Ač je to práce historická, která má obsahově i metodologicky všechny rysy historické práce (a skutečně obsahuje), je současně interdisciplinární a prokazuje vysokou kompetenci jejího tvůrce.

Závěr: Necht' je autor jmenován docentem a práce co nejdříve vydána tiskem, aby mohla být užívána všemi, kdo se danou problematikou zabývají. Práce současně ukazuje na úroveň univerzity, kde byla podána.

Prof. ThDr. Jan B. Lášek, Dr.h.c. mult.,

vedoucí katedry historická teologie a církevních dějin na Univerzitě Karlově, Husitské teologické fakultě.

V Praze, dne 27. září 2018